

València, 12 de desembre de 2009

Sra. Ministra de Medi Ambient i de Medi Rural i Marí:

El Xúquer és una part fonamental del nostre patrimoni, del nostre territori, de la nostra cultura i de la nostra història. Malgrat això, en les últimes dècades hem assistit a una degradació contínua del riu que ha posat en perill la supervivència del Xúquer i dels nostres paisatges riberencs, amenaçant el futur dels regadius tradicionals i sense garantir l'abastiment d'aigua amb qualitat adequada als pobles riberencs. Les aportacions del riu han disminuït significativament durant els darrers 25 anys degut, principalment, a la sobreexplotació brutal de l'aquífer de la Manxa Oriental; persisteixen problemes de contaminació i mala qualitat de les aigües superficials i subterrànies; els règims de cabals ecològics per garantir la supervivència dels nostres rius no estan fixats i s'han disparat les demandes urbanístiques insostenibles. Tot això suposa l'incompliment de la Llei d'Aigües i de la Directiva Marc de l'Aigua europea.

Sra. Ministra volem manifestar-li la nostra preocupació per una sèrie de temes que considerem posen en perill el futur del nostre riu:

- En primer lloc, estem preocupats per la decisió del seu Ministeri de destinar l'aigua del Xúquer, mitjançant el transvasament Xúquer-Vinalopó, per a l'abastiment urbà d'una zona de gran expansió urbanística, incomplint la finalitat que es va establir el 2005 –declarat en tota la documentació remesa pel Govern Espanyol durant 2006 a la Comissió Europea, cofinançadora del projecte- i d'esquenes als usuaris del Xúquer. Mentre, a les comarques de la Ribera Alta i la Ribera Baixa del Xúquer, més de 150.000 persones continuen bevent aigua de mala qualitat, amb concentracions de nitrats perjudicials per a la salut, procedents de l'aquífer de la Plana Sud de València.

Des de 2005 i fins 2008, tota la documentació oficial del Govern d'Espanya i totes les declaracions oficials han descartat sempre l'ús urbà de les aigües transvasades del Xúquer al Vinalopó. Malgrat això, en juliol de 2009, des del seu Ministeri, es declarà un canvi en la finalitat oficial del transvasament, i s'assegurà que s'utilitzaria l'aigua del Xúquer tant per a usos agraris com per a usos de boca a la província d'Alacant, imposant una nova demanda prioritària al nostre riu, ja sobreexplotat a hores d'ara.

No ens tranquil·litza que se'ns diga que és un transvasament de sobrants. Què passarà els anys de sequera –que cada vegada seran més freqüents amb el canvi climàtic- amb els abastiments urbans dependents del transvasament quan no hi haja sobrants al Xúquer? S'estarà creant una situació d'inseguretat per als usuaris del Xúquer i de conflicte permanent i recurrent entre comarques valencianes. D'altra banda, cal recordar, una vegada més, que el riu Xúquer –en situació de normalitat- molts dies no arriba a la mar. L'aigua que es pretén enviar al Vinalopó per a usos urbans crearà una pressió constant sobre els recursos hídrics del Xúquer quan el que cal és reduir –i no incrementar- les pressions sobre el Xúquer, per a millorar la seua situació de deteriorament actual.

- En segon lloc, ens preocupa la demora acumulada de quasi dos anys en l'elaboració del nou Pla de Conca, que no sols impossibilita el compliment del calendari previst per la Directiva Marc de l'Aigua i la Llei d'Aigües, sinó que, quan es reprenguen els treballs i el procés de participació pública, els diversos agents implicats –especialment, les entitats en defensa del usos comuns i interessos col·lectius de protecció ambiental- no disposaran del temps necessari per analitzar i estudiar les propostes en els terminis i condicions estipulades per la legislació vigent. Aquesta situació redueix de manera substancial la utilitat de la participació pública i la transparència en la presa de decisions. D'altra banda, aquesta demora manté en vigor el Pla de Conca de 1998 que consagra oficialment la sobreexplotació del Xúquer i que no compleix ni en els més mínims aspectes la Directiva Marc de l'Aigua, vigent des de 2000 i transposada a la legislació espanyola des de 2003.

En aquest Pla de Conca de 1998 es van sobreestimar els recursos reals del Xúquer per a satisfer els desitjos de tots els usuaris, però no les necessitats del propi riu. Es van legalitzar les extraccions massives de l'aquífer de la Manxa Oriental, es deixà sense cabals ecològics mínims els darrers 60 km del riu Xúquer, malgrat ser un LIC integrat en la Xarxa Natura 2000, i es repartiren teòrics "recursos hídrics

sobrants” del Xúquer per a enviar-los al Vinalopó, l’Alacantí i Marina Baixa –per una banda- i a la substitució de bombeigs de la Manxa Oriental –d’altra banda.

Senyora Ministra, el Xúquer es troba al límit del deteriorament irreversible. I sense riu no hi haurà aigua, ni de qualitat ni amb quantitat, per garantir ni la conservació dels seus ecosistemes ni la satisfacció de les necessitats humanes més bàsiques.

En conseqüència considerem imprescindible:

- El compliment de les finalitats oficialment declarades del transvasament Xúquer-Vinalopó des de l’Assut de la Marquesa, destinant l’aigua del Xúquer exclusivament per a usos ambientals i agrícoles.

- Garantir l’abastiment dels pobles de la Ribera amb aigua del Xúquer de la millor qualitat, acabant amb el subministrament d’aigua contaminada amb nitrats.

- Acabar amb la sobreexplotació de l’aqüífer de la Manxa Oriental, disminuint dràsticament les seues extraccions.

- Establir règims de cabals ecològics per al Xúquer i els seus afluents (Albaida, Cabriol, Magre, Verd, Sellent, Banyoles, etc.) que contribuïsquen a assolir un bon estat ecològic dels nostres rius.

- Posar en marxa el Pla de Recuperació del Xúquer, aprovat en juliol de 2008.

- Prendre les mesures necessàries per a millorar la qualitat de les aigües de la conca del Xúquer, tant superficials com subterrànies.

- Defensar els regadius tradicionals i el camp valencià, elements fonamentals del passat, present i futur del poble valencià.

- Paralitzar totes les actuacions emmarcades dins del Pla de Conca del Xúquer de 1998 –per evitar deterioraments irreversibles- i desbloquejar l’elaboració del nou Pla de Conca del Xúquer d’acord amb els principis i exigències de la Directiva Marc de l’Aigua.

RELACIÓ DE FIRMANTS DE L’ESCRIT